

על הדבש ועל העוקץ

מפגש חשיבה למובילי קהילות ומארגני טקסים
לקראת הימים הלאומיים תשפ"ד

תודה לכל המשתתפים במפגש "על הדבש ועל העוקץ",

לנוחיותכם ריכזנו את הרעיונות וההמלצות שעלו במפגש.

ניתן לצפות [כאן בהקלטה](#) מתוך המליאה עם הדוברים:

- **נירה נחליאל** - בוגרת רבנות ישראלית ומנהלת הפדגוגיה במדרשת חנתון.
- **מאיר ברמן** - חבר קהילת הקהל ומוביל הטקסים בקהילה מזה עשור.
- **ר' אורי קרויזר** - מוביל תוכנית "תפילת כל פה" ומייסד אתר הזמנה לפיוט.

רעיונות מעשיים לתקופת הימים הלאומיים

פרוזדור לחג

בניית דרך מיום השואה עד יום העצמאות שמאפשרת הגעה ליום העצמאות מוכנים יותר אחרי שצעדנו בפרוזדור משותף. את הפרוזדור נבנה מאירועים קהילתיים מגוונים. כדאי לבחור אירועים שייגעו ברעיון המרכזי שנבחר לטקס.

רעיונות לאירועים:

- ★ לימוד משותף
 - ★ טיול באתרים המשקפים את הרעיון המרכזי שנבחר לטקס
 - ★ סיור ומפגש עם דמויות משמעותיות לקהילה
 - ★ דיון קהילתי על הקושי והדילמות
 - ★ הכנת תפאורה לטקס
 - ★ חזרות לטקס - לחברות שירה, תנועה וניגון
 - ★ פרוייקט התנדבות קהילתי
 - ★ לימוד אישי/משפחתי על חלל או על דמות מופת שיוצגו בטקסים
 - ★ צילום ושיתוף סרטונים אישיים או משפחתיים סביב הרעיון המארגן
- רצוי שהאירועים הללו יפנו לקהלים שונים בקהילה - ילדים, נוער, מבוגרים כך שלכל אחד תהיה הזדמנות לעבור בפרוזדור הקהילתי ולהתכונן בדרך שלו ליום העצמאות.

בקהילות בכלל ובפרט בקהילות רב דוריות אנו נדרשים לאפשר לכוחות החיים מקום לצד הקושי והאבל. הילדים והנוער בקהילה זקוקים לשגרה ושמחה וכדאי לייצר אירועים שיש בהם עשייה והתלהבות בימי הפרוזדור.

בית הכנסת

- נסו להתייחס לכל הימים שבין יום השואה ליום העצמאות כמכלול, כולל השבת שביניהם ולצקת לתוכם תוכן מאגד.
- בשבת אפשר לתת מקום לא.נשים בקהילה שהושפעו יותר מקרוב מאסון השבעה באוקטובר ומלחמת חרבות ברזל - לספר ולשתף את הקהילה בסיפור האישי שלהם- מה השתנה אצלם? עם אלו תחושות הם נכנסים לימים האלה?
- מומלץ לעצב באופן שונה את ה"תפאורה"/"הבימה בבית הכנסת, לא ככל שנה אלא לדוגמה עם כלניות/פרחים

לצד דגלי ישראל.

יום הזיכרון לשואה ולגבורה

1. נסו לשנות סטינג של הטקס. לצאת החוצה, לשבת במעגל, להוציא את התיבה לרחובה של עיר, כמו בתענית.
2. שלבו תכנים הומניים ביום הזה. לדוגמא: ניתן לעיין בהגותו של עמנואל לוינס על חמלה וראיית האחר.
3. לא מומלץ לערבב תוכן בין זיכרון יום השואה לזיכרון אסון השבעה באוקטובר.
4. ניתן לפתוח עמדת כתיבה בכניסה לטקס בה ניתן לכתוב במספר מילים תחושות ומחשבות סביב יום השואה יכולה להיות דרך לעיבוד הרגשות לילדים ולמבוגרים.

יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל

1. בטקסי הזיכרון השנה אנו מודעים לכך שרבים מחברי הקהילה יחשו קושי מיוחד השנה. התמקדו במשפחות או בחברים קרובים שחוו שכול השנה. יום הזיכרון הוא הזמן לחבק אותם.
2. לרבים מאיתנו תהיה דילמה היכן לעמוד בצפירה כשיש כל כך הרבה נופלים שאנו מכירים באופן אישי. אפשר לחשוב על מתן מרחב אישי לכל אחד מבאי הטקס. להציע לכתוב על פתק על מי הוא חושב? את מי הוא זוכר? שאלות שהם מחזיקים.
3. רעיון: השאירו דברים לא שלמים בטקס. דברים שבורים המייצגים את הקושי המיוחד של השנה.
4. חשבו על תערוכה קהילתית המציגה סיפור של חלל באופן אישי.
5. סיימו את הטקס בהתייחסות לחטופים (בתקווה ענקית שעד אז כולם יחזרו לביתם), אמרו תפילה או ציינו את ההיעדרות שלהם בחברה הישראלית.

טקס מעבר בין יום הזיכרון ליום העצמאות

1. שתפו מגוון רחב של אנשים מהקהילה - ילדים וילדות, נערים ונערות, צעירים וצעירות, מבוגרים ומבוגרות.
2. הזמינו חברי קהילה לשתף בקטע אישי - סביב זיכרון, מעבר ועצמאות. (מומלץ לעבור מראש על הדברים כדי שאתם כמארגנים תוכלו לשזור את הדברים באופן מדויק יותר בטקס)
3. בקהילות מתפללות פעמים רבות טקס המעבר הוא חלק מהתפילה החגיגית בערב יום העצמאות. שמרו על המסורות הקהילתיות שישנן.

טקס יום העצמאות

מומלץ לבחור רעיון מכנס או ציר מרכזי בבניית הטקס. כדאי שהרעיון יהיה אופטימי ונותן תקווה. אם לקהילה שלכם יש מסורת קיימת סביב הטקס - אל תזנחו אותה. יש כוח רב לקיום המסורת דווקא בשנה בה הקושי גדול. קיימו את המסורת והוסיפו נדבך הקשור לשנה זו. רעיונות לנושאים:

- ★ "ובחרת בחיים" - דברים פרק ל' פסוקים טו-יט: "רָאָה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב, וְאֶת הַמָּוֶת, וְאֶת-הָרָע... וּבַחֲרַתְּ בַחַיִּים לְמַעַן תַּחְיֶה אִתָּה וְזָרַעְךָ". דרך תמה זו ניתן להעצים את הכוח של הבחירה בעשייה ובטוב. להוקיר את המתנדבים בשנה האחרונה, את רוח העם ואת מופעי הגבורה של יחידים וקהילות שבחרו בחירות משמעותיות להיטיב עם הסביבה.
- ★ "נקום ובנינו" (נחמיה ב, יט) - תמה זו מתייחסת גם אל הנפילה וגם אל הבנייה שבאה בעקבותיה. זו תמה שמדגישה את כוחה של הקהילה ואפשר לתהות דרכה מה אנחנו רוצים לבנות בקהילה שלנו אחרי המלחמה.
- ★ "וגילו ברעדה"

- ★ "בדמיך חי"י
- ★ "כאילו מעפר צומחת שושנה"
- ★ "רפא צירי"
- ★ "התקווה" - התקווה בת שנות אלפיים. אנחנו בשנה קשה שהיא חלק משרשרת דורות בהם העם היהודי התמודד עם קשיים ואסונות ובחר בתקווה ותקומה. מבט על העתיד ושמירה על המסורות.
נסו לחשוב על תמה המתאימה לקהילה שלכם שסביבה הטקס בנוי.
רצוי לבחור תמה שמכילה אפשרות גם לבכות וגם לשמוח. מרחב שמכיל את שתי הכוחות הללו הוא מרחב של חוסן אישי וקהילתי.
- חשבו על שמחה אחרת - שמחה שקטה, לא חגיגה או מסיבה. לדוגמא: בערב יום העצמאות התכנסו לטיש במקום ריקודי הורה, או ערב של שירה בציבור.

הלל ביום העצמאות

1. בכל שנה ישנם מורכבויות וקשיים ועדיין אנחנו אומרים את ההלל בחגים. ביום העצמאות השנה נאמר את ההלל על כל הדברים הטובים שיש לנו- במדינה ובקהילה. השמחה איננה פריביליגיה אלא חלק מהחיים שלנו, גם אחרי האובדן.
2. רצוי שההלל יתן מקום מרכזי לשירה משותפת ולא להופעה של הש"ץ. בחירת המנגינות משמעותית ביותר בתפילה זו. כדאי לבחור במנגינות ישראליות המביעות רגש מורכב.
3. הש"ץ יכול להתמקד בפסוקים בהלל המביאים חווית קושי והתמודדות "מן המצר קראתי י-ה"
4. ההלל מאפשר לנו לעצור ולחשוב על מה אנחנו אומרים תודה. אפשר להקדים לימוד קהילתי בימים שלפני יום העצמאות לשאלת ההודיה.
5. אפשר גם לשתוק. יש כוח בדממה יחד. לא דקת דומיה כי אם שתיקה משותפת שמהדדת את הרגשות המורכבים שימים אלה יכולים לעורר בכל איש ואישה בקהילה.

נקודות למחשבה:

- הימים הלאומיים הם אתגר והזדמנות. אתגר כי הם מציפים הרבה קושי השנה, אך זו הזדמנות לתת מקום לדברים שלא נאמרים ביום-יום.
- צבעו את הימים האלה בצבעים של ערבות הדדית. אפשר להזמין משפחות מפונים או קהילות סמוכות לציין את הימים האלו יחד איתכם.

רוצים להתייעץ איתנו?

אנחנו נשמח להרחיב את השיחה - מוזמנים ליצור קשר עם צוות מכון הדר בכתובת israel@hadar.org

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֲשֶׁר
 בְּדַבְרוֹ מֵעַרִיב עַרְבִים,
 וּבַתְּבוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים
 וּמַחְלִיף
 אֶת הַזְּמַנִּים.
 מִמֶּךָ לְמַדְתִּי אֶת הַטְּרִיקָה הַזֶּה,
 לְשָׁנוֹת עֵתִים, לְהַחְלִיף זְמַנִּים,
 לְגַלֵּל אֹר, לְהַבְיֵא חֶשֶׁךְ,
 לְהַחְזִיר אֶת הָאֹר,
 לְשָׁנוֹת.
 יְהוּדָה עֲמִיחִי בְּטַח הִיָּה אוֹמֵר:
 יוֹם וְלַיְלָה זֶה
 אֱלֹהִים שְׁמַדְפָּדֶךָ,
 מִחֶפֶז בְּבְרִיאָה
 אַחַר דָּף שְׂכָבָר נִחְלָשׁ.

(יִוְתֵם טוֹלוֹב)

עֲדִין אֶת אֶרֶץ אֱהָבָתִי
 עַל אֶף שֶׁשִּׁבַרְתָּ אוֹתִי
 לֹא פִעַם שִׁדְדָת אוֹתִי

מִכָּל נִכְסֵי וּמִגְּאֹתִי
 לְבַד בְּחוּצוֹת הָעִיר
 הַמְּלָךְ עִירוֹם יִשִּׁיר

עֲדִין אֶת אֶרֶץ אֱהָבָתִי
 אֲנִי לֹא יוֹדַע אֵיךְ
 עֲדִין אֲנִי הוֹלֵךְ
 אֶתְךָ וְאֵלֶיךָ אֲנִי שׁוֹב חוּזֵר
 לְרֵאוֹת בֵּין סִדְקֵי נַפְשִׁי
 הָאֵם אֶת עוֹדֶךָ אֶתִי

עֲדִין שׁוֹמֵר לָךְ חֶסֶד אִישִׁי
 עַל אֵיךְ שֶׁגִּדַלְתָּ אוֹתִי
 עַל יְלֻדוֹתִי
 עַל טַעַם הַבֶּסֶר אֱהָבָה רֵאשׁוֹנָה
 שְׁדָה מִתְנוּעַע כְּתָנָה לְבָנָה

עֲדִין אֶת אֶרֶץ אֱהָבָתִי
 הָאֵם אֲשָׂאֵר אֶתְךָ עַד שֶׁתִּלְכִּי
 אֶת שְׁאוּיְבִיךָ בְּךָ מִבְּפָנִים
 קוֹרְעִים אֶת בְּגָדֶיךָ
 עוֹצְמִים אֶת עֵינֶיךָ
 שׁוֹתִים אֶת מִימֶיךָ
 שׁוֹבְרִים חוּמוֹתֶיךָ
 חוֹצִים אֶת שְׁמֶיךָ
 לּוֹקְחִים אֶת בְּנֵיךָ

(דוד בכר)

